

Joke eller svindel? Halveret pakke porto mærke

Af Torben Hjørne

AFA Specialkatalog 2008 katalogiserer et 2 øres pakkeporto fra Grønland med teksten "kendes halveret på pakkeklip" med en noteret pris til 6.000. Facit 2010 sætter samme, til pris 7.000/- med beskrivelsen: "lodret halveret som 1 øres mærke, klip på indpakningspapir".

Den halverede 2 øre er tidligere vist, for eksempel i et udstillingskatalog KPK fra november 1962 med den kryptiske tekst: "Der foreligger ingen officiel tilskyndelse til denne brug". Den halverede 2 øre er typisk stemplet med et gummistempel med teksten, Styrelsen af Kolonierne i Grønland, benyttet mellem 1913 til 1924 af det grønlandske postkontor i København.

Et specialkatalog Grønland, der blev udgivet 1968, gentager illustrationen med let ændret

tekst: "brevstykke, dvs. på indpakningspapir fra pakke".

Kataloget anmeldes i tidsskriftet NFT 1967 side 45 af Mogens Juhl: "Den på side 23 viste halvering ser ud til at være det rene makværk. Hvor er det stemplet og kendes flere eksemplarer." Forfatterne Karlo Lindskog og Eric Wowern svarer i det følgende nummer af NFT: "Vi er så vidt enige i at den halverede 2 øre efter al sandsynlighed er makværk. Det er stemplet i styrelsen og kendes i adskillige eksemplarer." Makværk eller ej - den halverede 2 øre, bliver fortsat katalogiseret i GF1 1984 og 1988 (side 26): "Vertical halved stamp on piece." Eric Wowern udgav en række kataloger GF1 til GF14, der efterhånden omfattede alt indenfor den grønlandske og færøske filateli.

En artikel, DFT 1982-1 side 7-10, udtrykker generelt: "den grønlandke posthistorie ofte beskrives ved... fup og manipulationer". I DFT 1987-7 side 335 bliver kritikken af GF katalogerne direkte og personlig: "Man får den tanke, at Hr. Wowern i sit katalog holder seriøse samlere for nar!" Svar kom i næste nummer side 493: "I sidste afsnit er hr. Torben Hjørne så "elskværdig"

at antyde at jeg kunne tænkes "at holde seriøse samlere for nar". Indtil videre har jeg valgt at betragte dette og andre vurderinger som lidt løssluppen skriveløse, og ikke som injurier. Eric v. Wowern"

"PS. Hr. Torben Hjørne har nogle kritiske bemærkninger om halverede 2 øre og 2 øre dobbeltryk. Vi - dvs. Karlo Lindskog og jeg - har katalogiseret disse i 1968 kataloget, men det er jo ikke os der har opfundet disse "varianter", de var beskrevet af tidligere forfattere. Men ingen er som bekendt forpligtet udover sine evner (dette skulle hr. Torben Hjørne måske overveje) og derfor er dobbeltrykket udgået og det halverede 2 øre nævnt uden prisangivelse."

Artiklerne er givet på www.greenlandstamps.dk.

I dag må man fastslå, at det lykkedes Eric Wowerns at finde gehør for sit slogan. Man kan jo tænke sig....! Der var ingen, der offentlig havde mod på at blande sig. Eric Wowern var jo eksperthen, der blev kendt for udgivelsen af en serie nytryk af det grønlandske pakkeporto mærke 1983-85.

Fra min side kom der ikke dengang flere kommentarer.

Nogle posthistoriske fakta

Pakkeporto kunne årene 1913-24 alene stemples postal på adressekort, enten på de grønlandske poststeder eller i København. Indenfor det grønlandske postområde krævede man brug af adressekort til alle postpakker - ganske som det danske postvæsen. På anmodning fra samlere kunne stempeling også ske på papir, normalt betegnet som ordrestemplet.

Konklusion

Føj hertil logikken! Hvilket postalt formål skulle en halvering af 2 øre have sammen med en 1 øre? Alt kunne tyde på en tidstypisk spøg inspireret af halverede 4 øres mærker på Færøerne i 1919. Her var det postale formål at afhjælpe en mangel på 2 øres mærker.

Til halvering og frankering af klippene er der benyttede pakkeporto mærker 1 og 2 øre fra oplag udgivet 1915 og slutsolgt januar eller februar 1919. Således var beholdningen i København den

23. januar 1919, 280 styk af 1 øres værdien (årets totalsalg, 5115 styk) og 585 styk af 2 øre værdien (årets totalsalg 3470 styk)).

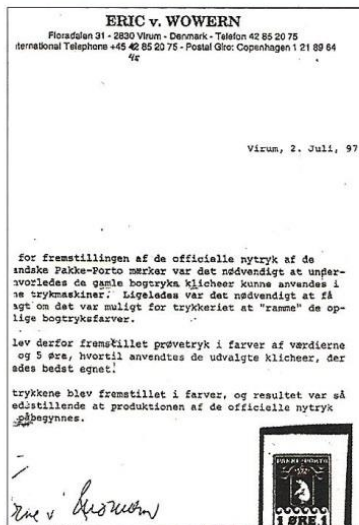
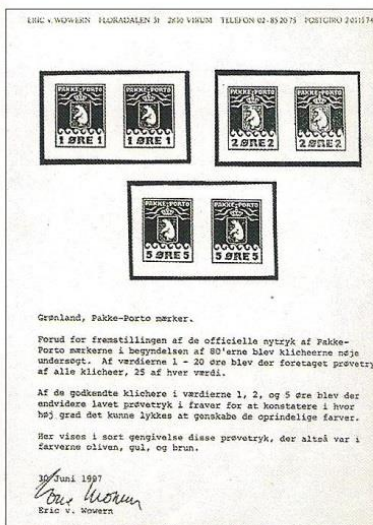
PS! Resultat af storauktion www.skanfil.no 18.jan 2014, lot 2503 blev Nkr. 6400 plus salær 25%, se viste illustration. Lot 2503, Grønland Pakkeporto, Kvalitet: Bs, 5A1. 2 Øre, gul, 1. tryk. Halveret på pakkeklip. Annulleret med violet ovalstempel. Attest Nielsen (6000).

Efterskrift.

I 1983 forestod Eric Wowern, salg af nytrykte pakkeporto mærker for folketingets grønlandsfond, hvor en kendt samler Henning Kaaber påtog sig ansvar for fremstillingen og kontrol af makulatur og farveprøver. Imidlertid var der havnet nogle farveprøver hos Eric Wowern som burde have været destruerede. Men i stedet blev disse forarbejdet til nytrykkene udbudt med en underskrevet attest, vel sagtens bevis på, at dette skete helt bevidst og for egen vindings skyld!

Beklager beskæringen, men fås ikke bedre. (red.)

Oplaget af nytrykkene er begrænset til 15 000 sæt, og fremstillingen vil ske under fuld betryggende kontrol. Således vil Det Danske Postvæsens konsulent civ.ing. Henning Kaaber stå for den tekniske kontrol og sikre, at vi finder frem til de helt rigtige farvenuancer. Der vil endvidere blive draget omsorg for at al makulatur, farveprøver og »fejltræk« bliver destrueret, og at oplaget på de 15 000 sæt nøje overholdes.

Salget af nytrykkene vil kun finde sted i en begrænset periode, og et eventuelt restoplæg vil blive destrueret, ligeledes under fuld kontrol, hvorefter det korrigerede oplagstal vil blive offentliggjort.

Nytrykkene sælges til fordel for Folketingets Grønlandsfond idet hele overskuddet, efter at fremstillings- og forsendelsesomkostningerne er afholdt, helt og fuldt tilfalder fonden. Folketingets Grønlandsfond yder først og fremmest støtte til det kulturelle samkvem mellem Danmark og Grønland og til kulturelle aktiviteter i Grønland. Ministeriet for Grønland vil gerne benytte denne lejlighed til at sige Dem tak for den støtte til fondens arbejde De yder ved at købe de første grønlandske nytryk.

Minister for Grønland
Departementchef.

1083	Prøvetryk til nytryk af Pakke-Porto mærkerne 1, 2 og 5 øre. Fremstillet i de originale farver..		1500
	Møget sjældent. (Med udtalelse fra Wowern)		
1084 ++	1938. 6 sæt Chr. X og Isbjørn. AFA kr. 1500.-	1/7	250
1085 ++	1938. Chr. X 1 øre. Helark nr. 788. AFA kr. 1.500.-	1a	175
1086 ++	1938. Chr. X 1 øre. 2 helark nr. 699 og 788. AFA kr. 1000.-	1,1a	150
1087 ☒	FDC med Chr X og isbjørn. "Ivigtut 27.11.38"	1/7	1000

Grønlands Ministeriets garanti.